

7 במאי 2026

לכבוד

מר דן רשל

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

משרד המשפטים

בדוא"ל

שלום רב,

הנדון: אפליה אסורה בין תתי-קבוצות ואי מתן קדימות בתור בבתי מרקחת ברשת

סופר-פארם – פנייה שנייה לפני נקיטת הליכים

סימוכין: פנייתנו מיום 16.12.2025; תזכורת מיום 15.4.2026

בהמשך לפנייה שבסימוכין, אשר לא נענתה חרף תזכורת, אנו פונות אליך שוב בטרם פנייה לערכאות, בבקשה לנקוט בצעדים בהתאם לסמכויותיך בחוק, ולהבהיר לרשת סופר-פארם (להלן: **הרשת**), כי עליה לכבד את תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 (להלן: **תקנות הנגישות**), כי חובתה ליתן קדימות מתור בהתאם לתקנה 13(א) לתקנות אלה לכלל העומדים בתנאי הזכאות, וכי בכל מקרה אין היא רשאית ליתן זכאות זו רק לנכי מערכת הביטחון, שכן בכך טמונה אפליה על רקע מגדר, לאום וגיל. זאת, כלהלן.

1. בפנייתנו שבסימוכין טענו, הן כי **תקנות הנגישות חלות על בתי מרקחת שאינם חלק ממוסד רפואי** כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק שוויון זכויות**); והן כי ההבחנה הפסולה בין שתי קבוצות הנכים הינה הפליה כמשמעה בחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: **חוק איסור הפליה**), או כמשמעה בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1998 (להלן: **חוק זכויות החולה**), וממילא אסורה גם לפני הדינים החלים על אנשים עם מוגבלויות.

2. מאז שלחנו פנייתנו, הובאו לידיעתנו מקרים קונקרטיים חמורים, של אנשים שנפגעו ומוסיפים להיפגע, כתוצאה ממדיניות הרשת הפסולה והבלתי חוקית. בין היתר, פנתה אלינו אם לנער עם אוטיזם חמור, שנאלצה לספוג התפרצות זעם קשה שבנה חווה בעת שנמנעה ממנה קדימות בתור, ובאותה שעה ממש בוגרים שלא נחזו להיות בעלי כל בעיה רפואית (והם זכאי משרד הביטחון), נכנסו בלא כל תור לרכישת תרופות. עוד הגיעה לפתחנו פנייה חמורה של פגועת עמוד שדרה המתניידת בעזרת עגלה, וסובלת משיתוק בגפיה, מאירועי ספאזם (כיווץ שרירים לא רצוני), ומהפרעות בתפקוד המעיים ושלפוחית השתן, עד כדי חוסר שליטה בסוגרים. זו חוותה בעת שהמתינה בתור ובזמן שזכאי מערכת הביטחון נכנסים בלא תור, אירוע ספאזם משמעותי, שבעטיו איבדה שליטה על הסוגרים, ובזמן ההמתנה עשתה צרכיה בבגדיה. בשני המקרים, כאשר הנכה הצעיר או הנכה הבוגרת ממתינים בתור וחווים מצוקה קשה מאוד – עברו בסניפי

הרשת נכי מערכת הביטחון, וכולם זכו לקדימות בתור. יוער כי חוויה זו כשלעצמה יצרה תחושה קשה של השפלה קשה ונחיתות, אשר ממילא נחוות בידי אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם על דרך השגרה.

3. לאחר שהובאו לידיעתנו מקרים אלה, פנינו לרשת בהתראה לפני נקיטת הליכים. הרשת הטעימה כי לדידה, לא חלה עליה כל חובה לפי דין ליתן קדימות בתור, וזאת תוך שהפנתה בהערת שוליים לסעי' 19טז לחוק שוויון זכויות, וטענה כי היא מעניקה "שירות רפואי".

מענה הרשת מצורף לפנייה זו.

4. בפנייתנו הראשונה לנציבות הבהרנו, כי לטעמנו שוגה הרשת בפרשנות זו: סעיף 19טו לחוק שוויון זכויות קובע, כי **נותני שירותים רפואיים** בהתאם לחוק יוגדרו לפי ההגדרות בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994. סעיף 2 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי מגדיר "נותן שירותים" כך: "מוסד רפואי כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת בריאות העם, 1940". סעיף 24 לפקודת בריאות העם מגדיר מוסד רפואי כך: "בית חולים, מרפאה, מוסד לטיפול במשתמשים בסמים ומעבדה". הרשת אינה נותנת שירות רפואי, גם אם בפאתיה היא מספקת שירות רוקחות, ולפיכך היא חבה לתת קדימות לאנשים עם מוגבלות הזכאים לכך.

5. גם אם אין זו עמדת הנציבות (והיבט זה ביקשנו כי יובהר כבר בפנייתנו הראשונה), הרי **שהרשת אינה זכאית להפלות בין סוגים מסוימים של אנשים עם מוגבלות, וליתן לקבוצה אחת של אנשים עם מוגבלות את הפטור שקבע חוק שוויון זכויות**. החלטתה של הרשת להבחין בין שתי תתי-קבוצות של בעלי מוגבלות, הינה הבחנה מפלה המנוגדת הן לחוק זכויות החולה, הן לחוק איסור הפליה. הדינים החולשים כאמור אוסרים מהותית על ההבחנה הפסולה שמפעילה הרשת בין שתי תתי-קבוצות של בעלי המוגבלות – מי שמוגבלותם נוצרה כתוצאה משירות ביטחוני, ומי שמוגבלותם נובעת מגורמים אחרים, בתוכם מוגבלות מולדת או כזו הנובעת ממחלות או תאונות שאירעו במהלך החיים.

6. העדפתם הגלויה והמוצהרת של זכאי מערכת הביטחון, כפי שהם מוגדרים במודעה שנתלית כיום ברחבי הסניפים השונים של הרשת וכן מופיעה על גבי צג סידור התור, הינה הפליה של מי שאינם משרתים בצבא – אם מחמת מוגבלות מולדת או כזו שנוצרה לפני גיל הגיוס לצבא (שבעטיה קיבלו פטור משירות צבאי); אם מחמת לאום, שבעטיו אין הם מגויסים; ואם מחמת מגדר, המשפיע, לעת עתה, על שיעור הגברים נכי מערכת הביטחון, לעומת שיעורן של הנשים.

7. הנציבות אמונה על קידום עקרונות חוק שוויון זכויות כמו גם על שוויון ומניעת הפליה של אנשים עם מוגבלות, לפי סעיף 21 לאותו חוק: עקרונות חוק השוויון ומניעת הפליה מחייבים נקיטת עמדה ברורה נגד התייחסות סטיגמטית לבעלי מוגבלויות.

8. נעיר, כי ממילא הרשת, הסבורה אולי שהיא מעניקה "הטבה", מנציחה תפיסות סטראוטיפיות אודות נכי מערכת הביטחון. ההבחנה המפלה של הרשת הינה חרב פיפיות: היא מעמיקה התייחסות סטיגמטית כלפי בעלי מוגבלות הנובעת משירות ביטחוני, מאחר שהיא אך מגבירה סטיגמות הנוגעות למצבם הנפשי והמנטלי של אלה. שימוש מגביר - סטיגמות בזכאות לקדימות בתור נדון, למשל, בת"א 32097-04-18 **נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות נ' עיר השעשועים בע"מ**, שם ייצגה הנציבות אדם שנאסר עליו לעלות למתקן נוכח זכאותו לקדימות מתור במתקנים אחרים, בשל הנחה מובלעת כי מצבו המנטלי שבעטיו קיבל קדימות מתור,

פוסל אותו משימוש במתקן מסוים. עמדת הנציבות באותו עניין היתה שאין לבחון פרטנית את טיבה של המוגבלות או את חומרתה בידי נותני שירות אשר חלה עליהם חובת ההנגשה וההתאמה.

9. בהקשר זה הרשת מפעילה הנחות מובלעות אודות טיבן של מוגבלויות הנובעות מנכויות מסוימות, ותוך כדי כך מניחה הנחות סטראוטיפיות, אשר אף לא מועילות עם נכי הביטחון עצמם, עניין המוביל לחלחול סטיגמות וסטראוטיפים אשר בהקשרים אחרים, יצאה נגדם הנציבות בכל פה. כך נבקש לעשות גם במקרה זה.

לסיכום, נדרוש שוב כדלהלן:

(א) להבהיר כי תקנות הנגישות חלות על הרשת שכן אינה מוסד או נותן שירות רפואי כמובנם בחוק;

(ב) לקבוע כי אין מקום להפלות בין שתי תתי-הקבוצות של בעלי המוגבלויות במתן קדימות בתור. נוכח כך שפנייתנו לא נענתה מזה חודשים, וכן היות ואנו מוסיפים לקבל פניות מאנשים עם מוגבלות ביחס למדיניות הרשת הפסולה והמפלה, והכל אף בהינתן שהרשת מסתמכת בעמדתה מפורשות על עמדת הנציבות - **ככל שלא תשיב הנציבות גם לפנייה זו, ניאלץ לפנות לערכאות.**

בכבוד ובברכה,

מיכל תג'ר, עו"ד

העתק:

גב' שלי בסון, רכזת נגישות לאנשים עם מוגבלות, רשת סופר-פארם